

ՕՐԱԳԻՐ ԶՄԻՌՈՆԻԱՅ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ

ԵՐԵՎԱՆԻ ԲՈՂՈՒՄՈՒՄ

ԶՄԻՌՈՆԻԱՅ ՈՒՐԱԿԱՆ 24 ԱՊՐԵԼԻ 1853

ԹԻՒ 440

ԶՄԻՌՈՆԻԱՅ, 24 ԱՊՐԵԼԻ

(Ստորագրողը մեծագույն տերութեան զէմունեցած իրենց թշնամական դժգոհութիւններէն շարժեալ թէպէտեւ ժամանակէ մը ի վեր Լեւոնայի լրագրաց մէկ մեծ մասը զանազան անհիմն և սոցորինաւոր յօդուածներ հրատարակելով յիշեալ տերութեան կենսական միջոցները չափազանց տկարացնելով և մինչև մահաւան դուռը հասցնելով զայն, ի վերայ այս ամենայնի չիլըցան երկար ժամանակ իրենց սխալ և փոխադաւոր դրութիւնը պաշտպանել. բանդի իրաց ճշմարտութիւնը անյայտ էրեւան ելաւ և թուրքաստանի վրայ ունեցած Լեւոնայի առողջ քաղաքականութեան համակրութիւնը հրատարակական յայտարարութիւններով նոյն լրագրաց տուութիւնը խայտառակեց: Այլև ճշմարտաբար ու խոհեմ օրագրութիւնները փութացան խաղաղութիւնը հաստատելու և միտքը հանդարտեցնել ընդարձակ և խոհական յօդուածներով, որոց մէջ անժխտելի կերպիւ ասացուցեալ է թէ օսմանեան տերութեան ամբողջութիւնը և անկախութիւնը հարկաւոր և օգտակար է նոյն տերութեան մէջ գտնուած քրիստոնեայ ազգաց բարօրութեանը, նմանապէս աշխարհքիս ընդհանուր խաղաղութեանը համար:

Լեւոնայի մարդասիրական ոգիէն շարժեալ խիստ մեծ ժողով մը գումարեցաւ ի 17-29 մարտի ի Նիւ-Վեյքսթը, որ Լեւոնայի գլխաւոր ծովագետաց քաղաքներէն մէկն է, ուր ներկայ էին բազմաթիւ քաղաքագէտ երեւելի անձինք: Այս ժողովոյն մէջ միաբան հաճութեամբ որոշեցաւ որ համակրական սիրոյ թուղթ մը գրուի լորտ Ջոհն Ռաւսէլին վրաս անկախութեան օսմանեան տերութեան: Այնուհետև լորտը այսպիսի ազեկ օտար մը ընդունելով, հետեւեալ կերպիւ պատասխան մը գրեց յիշեալ ժողովոյն նախագահին:

«Ուրոյն եմ, պարոն, տեսնելով որ ձեր նախագահութեամբ դուրսդեալ ժողովը, գործակից կըլլայ ինձ իմ համադման մէջ թէ Լեւոնայի պէտք է ցանկալ միշտ թուրքաստանի անկախութեան հաստատուն մնալուն:

«Եւ անկախութիւնը պիտի չի կրնար կործանուիլ առանց պատճառելու մեծ փոփոխութիւն մը Լեւոնայի տեղական սահմաններէն մէջ, առանց խռովութիւն մը յարուցանելու այս իշխանութեան բաժանման ժամանակը որ գաղափարութեանց

միջոցաւ վաւերացեալ է, և մասնաւորապէս առանց դրժելու խոստմունքը՝ զոր մեծ տերութիւնները պայմանագրութեամբ հաստատեցին:

«Եւ անկախութիւնը պիտի չի կրնար կործանուիլ առանց ծնանելու վտանգ մը որ պիտի յառաջ գար տերութեանց ունեց մեծնալէն որ արդէն բաւականապէս ահաւոր են, նմանապէս շփոթութիւն պիտի պատճառէր Լեւոնայի տիրող իշխանութեան հաւատարմութեանը մէջ: «Եւ անկախութիւնը պիտի չի կրնար ջնջուիլ առանց նուազութիւն մը պատճառելու Լեւոնայի վաճառականութեանը, որ այժմ զարգանալով վրայ է օսմանեան տերութեան մարտի թէթիւ տուրքերուն պատճառաւ: Ուրոյն կրնաք այս հով ըլլալ Սթեյն Բրիտանիոյ կառավարութեան արթնութեանը վրայ, որ նախատեսն պիտի ըլլայ այդպիսի դժբաղդութեանց, նմանապէս այս հով կրնաք ըլլալ Լեւոնայի գլխաւոր տերութեանց արդարատիրութեանը և հաւատարմութեանը վրայ և անգլիական բարձրագոյն իշխանութեանը վրայ, որ միշտ պատրաստ ըլլայ պիտի ի պաշտպանել իրաւունքները և անկախութիւնը օգնութեամբ թագուհւոյն գաղափարացը»:

Իւր թերթին մէջ, որ ի 19-31 մարտի, Լեւոնայի Գլխաւոր Գլխաւոր Լեւոնայի գլխաւոր օսմանեան տերութեան երկար և խիստ օրինաւոր յօդուած մը կը հրատարակէ, ուսկից հետեւեալ փոքրիկ կտորը կը հանեմք:

«Եւ անկախութեամբ, թէ մահաւանական ներքին աւելի ազեկ կը ծանալմը զայն ամենայն որ կը յարմարի թուրքաստանի: Օրինակի համար միթէ ազեկ կ'ըլլայ Եւրոպի մէջ հալածելու մահաւան ժողովուրդը, ինչպէս որ Եւրոպի մէջ ձգեցին Սլոնիայի մահաւանացիները, ինչպէս որ վաւերացին բոլորքանները Վաղդիայէն և Վեյքսթըյէն: Եւ այս կերպիւ միթէ առաջ պիտի երթայ Լեւոնայի թուրքաստանին քաղաքակրթութիւնը: Եւրոպի մարտնչեցաւ Եւրոպի կայսերութեան վիճակը: Յոյն կայսերաց իշխանութեան ժամանակը: Եւրոպի օսմանեան տերութիւնը վարուց պաշտպանութեան և արհամարհելու ընթացից այնպիսի տեսարան մը ներկայացնուց, որ կարող ըլլայ բաղդատուիլ Եւրոպի կայսերութեան եղծ ժամանակին հետ: Սակայն օսմանեան տերութեան մէկ մասին վրայ արդէն փորձ մը եղաւ: Յունաստանը մահաւանական իշխանութեանէն հանելով ու անկախ տերութիւն մը

հաստատելով զայն: Միթէ այս փորձը յաջողեցաւ, ինչպէս որ կը յուսային ընդհանրապէս: Եւ հաւանիք բաւորը գար մըն է, յորմէ հետեւ Յունաստանը օսմանեան լուծէն ազատեալ է, բայց ասով կրնամք ըսել թէ վերածնաւ: Լեւոնայի կան և քաղաքական վիճակը արդեօք թուրքաստանի կացութեանէն լաւագոյն է, իւր դրամական վիճակը նախանձեղի է արդեօք: Ստորոգ է որ, օսմանեան տերութեան պէս, Լեւոնային փոխտակ առնելու դժուարութիւն մը չիցուցներ, բայց անոր տոկոսը արդեօք կը վճարէ:

«Ստացածին և անդորձադրելի կառավարութիւններ հնարելու ուղիները, որոնք թուրքաստանի բաժանումը կ'երազեն, ամենեւին իրաւունք չունին օսմանեան տերութեան ժողովուրդը օգուտները յառաջ բերելու ի պաշտպանութիւն այսպիսի երեւելի գործառնութեան մը: Միթէ աւելի իրաւունք ունին յառաջ բերելու Լեւոնայի տերութեանց օգուտները: Եւրոպի Լեւոնայի մէջ կը գտնուի միմիայն տերութիւն, որուն օգուտ մը ծնանի թուրքաստանի բաժանումէն: Եւրոպի Ռուսիոյ, Ասորիոյ, Վաղդիոյ և Լեւոնայի հպատակները, որոնք իրենց բնակութիւնը հաստատեալ են ի թուրքաստան, որ և իցէ հարստահարութեան ենթակայ եղած ըլլային, կրնար մէկը անոնց օգուտները յառաջ բերելով օրինաւոր պատճառ մը տալ, որ մահաւանական իշխանութիւնը Եւրոպի մէջ պէտք է որ քրիստոնեայ տերութեանց յանձնուի: Բայց իւրաքանչիւրը գիտէ որ օտարականները թուրքաստանի մէջ այնպիսի արտօնութիւններ և ազատութիւններ ունին, զորոնք ամենեւին բարեկրթեալ երկիրներու մէջ անգամ չեն կրնար վայելել: Իւրաքանչիւրը գիտէ թէ թուրքաստանի մէջ բնակող օտարական մը իւր երկրին օրինաց պաշտպանութեան ներքեւ կը գտնուի, և եւթէ ուրիշ մը գործելու ըլլայ, օսմանեան դատաստանաւոր իշխանութիւն չունի դատելու զայն: այլանոր դատաստանը հիւստոստաց յանձնուած է, որոնք բնականապէս ներդրամութիւն կը յուցնեն միշտ իրենց ազգայնոցը: Օսմանեան հպատակ մը եթէ անարգանք մը ընելու ըլլայ օտարականի մը, տերութեան օրինաց բոլոր խնդրութեամբ կը գտնուի: Իսկ օտարական մը եթէ անարգանք մը ընելու ըլլայ օսմանեան հպատակ մը, տերութեան օրինաց սխալեալ:

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Ի ՏԵՐԵՋԵՍՈՒՄԷՆ

ԲԱՐԵՊԱՇՏ ԳԱՐՈՆ ՄԵԼԲՈՒՆԵՐԱՄԵԱՆ
Բաջահմուտ վերակացուի շնորհքով
Սուրբ Ստեփանոս Եկեղեցւոյ Օրհնար:

Երանելի մեծերոցն որք ի Տեր ներկեցին:
Յայտ. ԺԳ, 13:
Ո՛ր, քանի՞ օր առաքինւոյն իցէ կենցաղ քաղցր և հեշտ, Դաւանահամբար քանի՞ յաւատ գութեան կենացն հրաժեշտ: Այս անցիկ լի ծիծիւ անհեղ, Որքն կըրեաց անքնին, Ու՛ր համբոյն մահաւանցող գրուիք անդէն խոնարհին: Նիսիսնամօզ հսկեն երկինք առաքինւոյն հայտարար, Եւ անուհից ըզմա դիտեն աչք յաշխարհաց անհամար: Նա անքնիք անկաւարց երկինք միշտ անձկաւեն, Ըզմուտանիլ ըստ Պօղոսի համարելով շահ յաւատ: Զի ո՛չ աշխարհ այս վաղանցուի և ո՛չ որ կանա ի ներմայ: Զեն տրտմանք երկնազածն, որ անահիջըն միշտ: Եւ թերեւ զիտը գան ի վրայ, նա անպարտք անասան, Զնախանձին, խաղաղութիւն պահէ յոգնոյն արութեան: Քանցի ընտա ո՛չ ի դերն երկն ծրգուց յախտան, Աւ յոյնք յերկին առաքինւոյն հիւսն պսակ հրաշքոյն:

Այսպէս և մեր Բեռնիկէ ճարտարապետ սուրբ յարկին, Զնախարհիկ համբերութեամբ և համարմուն բնածին, Թեպէտ ի վերայ թէպէտ ի շուք յերաշխի կենցաղոյ, Զխաղաղութիւն ոգոյ անդու պահէր յանձին քաղաքոյ, Ոչինչ ըզմա դրուեալ երեք ի նախանձեղ իւր բարի, Ոչինչ զօրեաց ինչ անանկ անկող սրտին և արի: Զի տրտմանք արժանապէս ըզբանալուն վնասողոց, Յերկինք միայն ուխտիք ինչ ինչ ըստ թերութեան հաւատոց: Աւ՛ր, զի ո՛չ յաղաղեցին երկինք անուշ զայն յաստեց: Յանմիտեմար սուգ համակեալ յանկարծ ըզբար համարողոց: Ու բարեկան ծագանք յաւատ երկաթեալ ընդ երկար, Յաւալալեմ տայր զարգանալ սուրբ շնուածոյն վեհալոյ: Ո՛ր թէ քանի՞ բարեբաւտի մը, թէ երկինք գութ անբաւ Ըղիտական ճարտարագործը, արդէն էր մեղ տախտ: Իսկ դու բարի, ո՛ր հանգուցեալ աստուածաբար հոգի, Զե պսակեալ երկնոց առեք փոխան պսակ արթնին: Ըզբեղ յեռանցն յանկեան միւր սուրբ տաճարին տեօի եւ, Ուր խոնարհութիւն ըլլար քոյն հանեալ Փրկչին ողջակեղ, Ամոյթ ողաւ իւր ընեկը շայն կենաց հաղաղեալ: Ընդ պրեւոյ, քո Յիսուսի հոգի, ըզհոգւոյ միանալ: Լուան հոյցուածքը, զիմէն երկինք, Թեպտ այսօր դու ի մեջ Եւ միացար ընդ Բրիտանի, ու՛ր ցանկայի որտեւէն: Աւ ճարտարապետ իմ Զմիւռն ո՛չ մտապիլ զբեղ համբուն, Զորպի կայցէ այս հոյակապ յարկ սրբութեան հաստատուն:

Ի Զմիւռնիս, 18 Ապրիլ 1853:

ՅՈՐԴՈՐԱԿ

Եւ աստուծոսէր օրհորդս հայկազան:

Որք զանթառամ իմաստութեան զուղին հորդէք լուսափայլ, Նորաբողոք կոյսէ հեղանաղբ դուք օրհորդք հայկազան, Նըւիրելով զարբուեալ հաստիւ ձեր յԼեւոնայեան ուսմանց վարժս, Եւ եռանդ ունք յարկն դիւցաղն մեր պանծաղի նախահարց, Ի ձեզ Երամ գաւայն վեմ շրջէ զբաղցր հայկազան, Ինչ ձեզ բերեալ և նախագահն ինդայ յայտնաւորութեան լեւոնայեան, Զի զճաճան չ փառաց իւրոյ իմաստութեանն, Զկորուսեալն յամաց բաղում ընդ տիրադէմ փրկալիք, Ի ձեր աշխոյժ ոգիս դարձեալ յակն արկանէն նշողեալ, Եւ առ ինդին զայս քաղաքի առ ձեզ փողէ սիրալուս:

տակի մը , գրեթէ միշտ անպատիւ կը մնայ : Եւ տարակոյս օտարականները ամեն ինչ չա՛հ մը պիտի չունենան եթէ այսպիսի խիստ հիւրասէր տէրութիւն մը փոխուելու ըլլայ :

— Ենթադրելով Վանականի մէջ գաղղիացի ճանապարհորդ մը՝ մօտիւ տ'իսքէյրագ անուն , օսմանեան հասարակաց սովորութենէ սաստիկ արգելեալ և դատապարտեալ ընթացքի մը մէջ գտնուելով , և հետեւաբար ժողովուրդեան կողմէն նէ սպառնալիք և թշնամանք ընդունելով , Փարիզի Լաֆայէ Լաֆայէ օրագրոյն միջոցաւ դառնապէս կը գանգատի և կը պահանջէ որ Վաղղիայ կառավարութիւնը հատուցում խնդրէ Վարձրագոյն Վանէն այս դէպքին համար : Լաֆայէ Լաֆայէ յիշեալ ճանապարհորդին գանգատը հրատարակելով , անոր խնդիրը կը ընտառաւ : Բայց Սոսիէթէ օրագիրը՝ որ Վաղղիայ կառավարութեան կողմէն կը հրատարակուի , հետեւեալ կերպիւ կը պատասխանէ օսմանեան կառավարութեան իրաւունքը պաշտպանելով :

« Սոսիէթէ Լաֆայէ օրագիրը անկարգութեանց դէպք մը կը պատմէ , որոց առիթ է դա՛ն է գաղղիացի ճանապարհորդի մը ներկայութիւնը ի Վանական : Եւ դէպքին վրայօք ճիշդ գտատեսան մը չի կրնար ընել մէկը , եթէ չի գիտնայ թէ մահա՛նտական երկիրներու մէջ ի՛նչ մեծ զօրութիւն ունին սովորութիւնները : Եւ երկրին մէջ նախազաւարմանք՝ ամենէն յարգող եղած օրինաց զօրութիւնը ունի : Աստի իւր բնակութիւնը հաստատելով քաղաքին այն թաղին մէջ , ուր միայն մահաբախանաց իշխանութիւն էր : Եւ արեւմտեաներ ընելով ուր մահաբախան խառնիլ խնայք ի զանաւեին , մօտիւ տ'իսքէյրագ դէմ կը դնէր նախապաշարմանց և սովորութեանց կրկին զօրութեանց : Կը ցաւիմք մտերմաբար ի վերայ վտանգից , որ այս երիտասարդ ճանապարհորդին կրնար պատահիլ այս առթիւն մէջ . սա կայն չեմք կարծեր թէ Վաղղիայ կառավարութիւնը կարող ըլլայ հաստատելու զպահանջները , զոր մօտիւ տ'իսքէյրագ պիտի կարծէ թէ իրաւունք ունի ընելու Բարձրագոյն Վրանք . և կերեւի մեզ , թէ ըստ այսմ մասին Լաֆայէ Լաֆայէ օրագիրը սխալած է իւր պատմած դէպքին ճշմարիտ էութեանը վրայ » :

Ուսումնասիրական հիմնադրութեանց օր ըստ օրէ ազգին մէջ աւելնալով՝ յառաջող իմութեան անձնութիւն ապացոյց մը ըլլալով , ազգին բարութեանը փափագող անձինք անտարակոյս մեծ ու յոյսութիւն պիտի դգան երբոր լսեն այս օրինակ նոր հիմնադրութեան մը հաստատուիլը , և անոր զարգացմանը գործակից և նպատաստանայց ըլլալու անշուշտ պիտի աշխատին ամէն կերպիւ :

Յայտնի է ամենուն որ ժողովուրդեան մը ուսմանց և բարեկրթութեան մէջ յառաջացնելուն գլխաւոր միջոցներէն մէկը՝ ընթերցասիրութեան եռանդը արմատացնել է անոնց սրտին մէջ . և

- « Իր զվարժից և զգրութեանց բուռն հարեալ քաջապէս ,
- Ի լոյսն զուարթ թեւապարեալ ճիգն թափէք մեծաճիգն ,
- Ի մտքստուն աղնուհիք իմաց գրկացս հարազատք ,
- Օ հայկական բնիկ հանձար ձեր վարժեցէք ի յարուեստս :
- Տեսցեն օտարք և հիացեն , տեսցէ և սէգն Լուրդա :
- Օ ընտիր ընտիր ձերս շնորհաց հայկատարազն վարուց :
- Օ հայրենատուր զառաքինի զգոն վարուց զհանգէս :
- Ի ձեզ մէկին ազգք ողջոյն և մերկադուխ յակն արկցեն :
- Չեն արեւմուտք ձեր խանձարուր , ոչ օթեանք հայրենի ,
- Եւ Լաֆայէն է՝ որ ծնունդ զձեզն երկիրն այն օրհեալ :
- (Օրհեալն յաւերժ անեղական բարձրեալալով Լաֆայէն ,
- Երեւանի որոյ և հողն զգեցաւ պատկեր տի-

ահա այսպիսի ազգասիրական նպատակէ մը շարժեալ միաբանութիւն մը կը կազմուի ի Կոստանդնուպօլիս ընթերցասէր յարգող անձինքնէրէ բաղկացեալ . որոնք Բալկանիայի Թանգարան անուամբ ժողովատեղի և Թանգարան վերձանութեան պիտի հաստատեն , ուր պիտի գտնուին ազգային ամէն լրագիրները՝ բաց ի ուսումնական , բարոյական և ուրիշ հին և նոր պատուական գրքերէ , զորոնք յիշեալ բարեջան Բալկանիայի ընդ հոգ պիտի տանի հետզհետէ ժողովելու իւր մատենադարանին մէջ :

Եւ ընկերութեան նպատակը , ինչպէս իւր ջորորդ կանոնին մէջ նշանակուած է , պիտի ըլլայ ազգին հասարակութեան մէջ ընթերցման ակտիւ մը տարածելով , անոր մշակութիւնը զարգացնել : Եւ ինչպէս Թանգարանի պատուական կանոններ հաստատուած ու յատուկ տեւորակով մը հրատարակուած են այս միաբանութեան բարեկարգ յառաջող իմութեանը համար . և տարակոյս չկայ որ , եթէ յիշեալ կանոնները ճշդ կ'պահուելու ըլլան , ընթերցասիրոց Թանգարանը յաջողութեամբ պիտի յառաջանայ . ըսել է որ մեծ պատիւ պիտի ընէ անոր հիմնադրացը և միանգամայն մեծ օգուտ համազգի ժողովուրդեան :

Բնթերցասիրաց Թանգարանը տասը հազար զուռուշ սկզբնական դրամագումար մը պիտի ունենայ 500 բաժնի բաժնուած , ամէն մէկ բաժնի 20 զուռուշ : Բնկեր ըրալու անձը պարտական է այս բաժնիներէն գոնէ մէկին ստորագրութեամբ : Բաց յայտնանէ ամէն ամիս վեց վեց զուռուշ ևս սուրբ պիտի վճարէ :

Տարակոյս չունիմք թէ ազգասէր և ուսումնասէր հայազգի հասարակութիւնը պիտի փութայ բաժնաւորք և ընկեր գրութիւն այսպիսի ուսումնասիրական հաստատութեան մը . ուսկից մեծամեծ օգուտներ կրնայ սպասուիլ մեր ամենապիւրիւր ազգին համար :

— Ամաթիւյ սուրբ Սահակեան Բնկերութեան հրատարակած Բալկանիայի սուրբ Սահակեան անուամբ բանասիրական ամսօրեայ տետրակը , որ դժբաղդ պարագաներէ ստիպեալ ժամանակ մը դադարած էր , քանի մը ամիս կայ որ նոյն ընկերութեան բարենախանձ ջանքերը նորէն սկսաւ հրատարակուիլ ի միութարութիւն բոլոր ուսումնասիրաց . և առայժմ անցեալ տարւոյն դադարեալ ամսոց թիւերը լեցնելու փութալով , հետզհետէ այս տարուան ամիսներուն պիտի հասնուի . այնպէս որ այս հրատարակութեան գաղափարը քիչ մօտ մանակէ ետեւ անշուշտ պիտի ըլլայ բոլորովին :

Եւ երբք կը համարիմք ծանուցանել յարգող հասարակութեանը թէ յիշեալ տետրակին մէջ խիստ պատուական յօդուածներ , ազգագուտ տեղեկութիւններ , բարոյական և բանասիրական պատմութիւններ և Թարգմանութիւններ կը հրատարակուին . որոց մեծագոյն մասը Ամաթիւյ սուրբ Սահակեան ընկերութեան ազգագուտ ինստիտուտներէ եղած դպրոցին յառաջագէմ աշակերտաց երեսայրիքն են :

- Բական .
- Պերճ հայրենիք ձեր մի երբէք անկցին ի խոր մոռացոն .
- Քան , մի եղծցին վեհ յիշատակք նախնեաց ձերոց ի մտաց :
- Օ հայկազուն ուսումնաստենք տիկնայս անէք զմտալ ,
- Սահակագուստ և Սարիամ , Շուշան և զայլս ըստ կարգին .
- Օ իմրդ սոքա ընտիր վարուքն նդ ողջոյն դաւառս հայասիրա :
- Պատկառելի կային հանուրց յիշատակաւ և անուամբ .
- Չիր արփենի վսեմախոհ նոյն մտաց հարազատ ,
- Եղնուութիւն պարկեշտ վարուց բարեկեցիկ գնացք զգոն :
- Եւ կնիք վսեմ մեծապայծառ զերթ շողողուն թագ մական
- Շնորհագեղ պճնէր զճակատ օրիորդացն հայկազուն .
- Հապա և դուք որք նշնահեալ կայք ընդ օտար աստեղք ,

Եւ ամսօրեայ պատուական տետրակը , որուն տարեկան ստորագրութեան գինը քսան զէչէ , ուսումնասէր և ազգասէր երիտասարդաց ուշադրութեանը արժանի է անշուշտ իւր ազգի ազգի օգտաշահ հրատարակութեամբ , մանաւանդ որ սուրբ Սահակեան ընկերութիւնը այս վեհանձնական ձգտմանը բարեմիտ հասարակութեան քաջալերութեանը և նպատակը վրայ իրաւունք ստացած է : Այսմտոյ տիկնայիմք թէ համազգի ժողովուրդը ամէն կողմէն յօժարամիտ պիտի փութայ մէկ կամ քանի մը օրինակաց համար ստորագրուիլ , որպէսզի Բնկերութիւնը գոնէ տարագրութեան ծախքը կարող ըլլայ հանելու :

Իզմիրի մէջ սուրբ Սահակեան Բալկանիայի սուրբ Սահակեան ուղղող , կրնայ Երաւունք Երաւունք գրատունը ծանուցանել իւր կամքը՝ որ շուտով ի գործ պիտի դրուի :

— Յարգող հասարակութիւնը կը յիշէ անշուշտ Սահակեան պատուական լրագրոյն 40-րորդ թիւոյն մէջ հրատարակեալ . Սերովքէ վարդապետին մէկ կարեւոր նամակը . զոր Երաւունք Երաւունք 430-րորդ թիւոյն մէջ ևս հրատարակեցինք :

Յայտնի է որ յիշեալ իւր թերթին մէջ , Սահակեան այսպէս գրած էր . « Երաւունք Երաւունք Սերովքէ վարդապետ Հայրը՝ այս նամակն աւսուող հանելու համարձակիր , որ ազգային երեւելի վաճառք մը գրատանը մէջ պահուած բնագրէն աւանդին հաւատարմութեամբ օրինակուած է » :

Բարեւեր հասարակութիւնը կը յիշէ նաեւ , որ այս ազգային երեւելի վաճառքը բուռն իր ըլլալուն վրայօք փոքրիկ վաճառատնութիւն մը եղաւ այն ժամանակը . և Սահակեան արժան համարեցաւ յայնժամ ուրիշ փաստերով վախճան տալ նոյն դժբաղդ բանակուութեանը . ի վերայ այս աւանդին , կարելի է թէ հասարակութեան մէկ մասին մտաց տարակուսութիւնը բոլորովին լուծուած չըլլայ : Աստի տարակուսեալ միտքերը հանդարտեցնելու համար , կը փութամք ծանուցանելու մեր յարգող ընթերցողացը ինչ որ մօտ օրերս ամենահաւաստի կերպիւ իմացանք ըստ այսմ մասին . այսինքն թէ ազգային երեւելի վաճառքը լուծածը Սահակեան սուրբ Սահակեանց հաշմանք փառքն է . որուն դիւանատունը զգուշօթեալ պահուած է Ղեւզարեան Հ. Սերովքէ վարդապետին ինքնագիր նամակը՝ սրբազան Պօղոս պատրիարքին պատրիարքութեան օրէն ի վեր . Հետաքրքիր ազգասէր անձանց դիւրին է , սուրբ Երաւունք մ'ուստի գացած ժամանակին , աշխարհին տեսնել այս նշանաւոր ինքնագիր նամակը՝ որուն վրայօք յետ այսօրիկ ամենին տարակոյս մը ցուցնող չիկնար գտնուիլ :

Իզմիրի սուրբ Սահակեան եկեղեցւոյն շինութիւնը թէպէտ և կատարելագոյն ըմբռնած չէ , բայց և այնպէս ջերմեռանդ ժողովուրդեան փափագանացը համեմատ , Օղակազարդի կիրակիէն սկսեալ ժամերգութիւնները և սուրբ պատարագը յիշեալ հոյակապ տաճարին մէջ եղաւ . ուր սուրբ Օստիկին և Բրիտանի Տեառն մերոյ

- Ս' մոռասցիք զուրք հայրենի պանծալ ճշդիւ գտակաւ :
- Եւ երբ խրատոյս գտուիք հայկեան կալնահատակ դիմագրաւ ,
- Օգտարախորթ մերժել ուսմունս ի դեռաբայս ձեր մտաց ,
- Երաւունք զգոն վարուց արփափայլն արուեսեակ ,
- Եւ մի նդ ամբողջ նսեմացի ապականեալ զեղծ բարուց :
- Ս' ինչ ի հայտան փերեւտիք եւրոպացի զգեստուց ,
- Ս' մոռանայք պճնիլ ի շուք պարկեշտութեան հայրենի ,
- Օր ոչ փաղիւնիք անխախտ ոսկոյ և կամ մարգարտի ,
- Ոչ համարէն գանձք Լուրդայ ջարժեն զնա բնաւին :
- Թեթեւաճախ իբր զմեզու մինչ ի դըրախտ քրքմաւետ ,
- Ի դպրութիւնս մատենայած Լուրդայ զեգերիք :
- Եւ խոյժ մտք ընտիր առնել զպիտանին և

հրաշքաբան Յարութեան տոնախմբութիւնը մեծ փառաւորութեամբ կատարեցաւ յուրախութիւն եւ ի միութեամբ իւր սրտի բոլոր հայազգի բարեկէր ժողովուրդէն :

Հատուկ յիշատակութեան արժանի կը համարուի խառն բազմութիւնը օտարազգի բրիտանացի, արաբացի եւ կանաչ, որոնք ներկայ գտնուեցան սուրբ Թադեոս Թադեոսի աւագ սուրբաթ երեկոյն, եւ որոնք թիւը ամէն տարուանէն խիստ չափազանց էր ու կրնային ըսել թէ 6-7000 հոգի կը հասնէր : Իսրայէլացիներէն էր իւր մը կամ անկարգութիւն մը չհաշտահեցաւ այսչափ խառն բազմութեան մէջ, որուն համար շնորհապարտ եմք աղագովն նահանգիս բարեխնամ կուսակալ բարձրագոյն Լիւ փաշային, որ մարդասիրաբար հաճեցաւ յուրախել իւր Վաշլի պաշտօն հանդերձ բաւական զօրքով, որոնք եկեղեցւոյն բակը եւ դրան առջեւ պահպանութիւն ընելով, բարեկարգութիւն հաստատուեցան պահեցին :

Իսրայէլի շայ ժողովուրդէն ուրախութիւնը յիշատակեցինք վերը սուրբ Ստեփանոս նորա շէն եկեղեցւոյն մէջ ժամերգութեանց սկսուելուն համար : Բայց այս ուրախութիւնը դժբաղդութեամբ յանկարծ դառն արտմութեան փոխուեցաւ անակնունքի մահուամբ ձեւակարգ (րէսիմի) Լիւսմեան յարգոյ պարոն Սեւքոնին Կոստանդնուպոլսոյ : որուն բարեկան հոգաւորութեամբը շնորհեցաւ յիշեալ շէն զաւիպլ սուրբ տաճարը, եւ որուն արժանաւոր ընթացքին վաղորդ գովութեամբ յիշատակութիւնը ըրած եմք լրագրոյս 435 թիւին մէջ :

Վաղորդ պարոն Սեւքոնը անցեալ ուրբաթ իրիկուն սրտի եւ փորի սաստիկ ու ահագին ցաւէ մը բռնուելով, եւ ճարտար բժշկաց օգնութիւնները ի դերեւ ելելով քանի մը ժամու մէջ իւր վերջին շունչ աւանդեց, չորս կողմը ունենալով իւր բարեխնամ դարացիները եւ բազմութիւն բարեկանները, որոնք աճապարելով եկած էին ազատել զինքը անաղորոյն մահուան ձեռքէն, եւ թէ կարելի էր :

Հանգուցեցին յուրախաւորութիւնը հետեւեալ աւագ շաբաթ օրը մեծ փառաւորութեամբ եւ կարգէ գուրբ բազմութեամբ կատարեցաւ : որոնք ամենուն երեսէն եւ շատերուն աչաց արտասուքէն յայտնի կը տեսնուէր իրենց սրտին անմիթար տխրութիւնը : այսպիսի անակնկալ մահուան մը վրայ : Հանգուցեալ պարոն Սեւքոնը դրեթէ 35 տարուան էր, եւ սեւ սուգի մէջ կը թողու խեղճ նորահաս լծակից մը, որ իւր տըղայաբերութեան աւուրց մէջ կը գտնուի :

ԿՈՍՏԱՆԴՆՈՒՊՈԼԻՍ, 21 ԱՊՐԷԼԻ

Վաղաքականութիւնը թէպէտեւ շարժման մէջ է, բայց այս շարժումը խաղաղասիրական եւ խիստ

ԳԵՆՈՒԹՅՈՒՆ

- Մի վերջապէս զխոտան մերժեալ ապականիչ բաժնի բաց :
- Օր մի մահու վերս ի քարից սողակերպ ընդ ծաղկամբ :
- Բնդ ժողովէն վարդ մանկալ առջի ի սիրտս եւ յոգիս :

ՄԱՆԿՈՒԹՅՈՒՆ ԵՒ ՍԵՐ

Կեանք մարդոյ հանգոյն են աւուր : Բանդի եւ նորա է արշալոյս, որ ծագէ կիսոց վարդապետ եւ պայծառ, եւ կիսոց տխրագին եւ միգա մած, որոյ է եւ միջօրեայ մեծապայծառ կամ ըստ տուեալմամբ, ժամը խաղաղական եւ միակամուփ խռովութեանց, ժամը ճգնաց եւ անգործութեան, ցաւոց եւ խնդութեան :

Օհետ միջկայլ աւուր գայ դիւեր աղքատը ջին, եւ զհետ մեծապայծառ աւուր գայ վերջալոյս ծիրանափայլ, եւ երեկոյ խաղաղութեան եւ գիշեր պայծառացեալ յարձակափայլ նշուից լուսնայ կամ յատեղանք փայլակնացայտ շողովմանէ : Այն գունակ կեանք չարաբարք եւ զեղծք գան ի վրիժառն թշուառութեան, եւ կեանք բարեկեցիկ եւ զգօնք յալելով ցանկալի :

Մանկութիւն դեռաբոյս արշալոյս է մարդկային կենաց : Ի ծանկ ճառագայթից արփայն

մտերմական է, որով Լիւսպայի մեծ տէրութեանն էր իրենց դաշնակից օսմանեան կայսերութեան ճշմարիտ օգուտները նպատակ ունենալով, կը խորհրդակցին իրենց փոխանորդացը միջոցաւ քանի մը խնդրոց որոշմանը վրայ : Եւ խնդիրները, տարակոյս չկայ, որ շատ չանցած բարեկամօրէն պիտի լուծուին մայրաքաղաքիս մէջ աւանց ամենափոքր փաստ մը պատճառելով Իսրայէլացի Վրան իրաւանցը եւ անկախութիւնը : որ ինչպէս շատ անգամ ապացուցուած է, ամենահարկաւոր է աշխարհքիս խաղաղութեանը :

(Գոտտափայլ առատագութիւն Վալտէ Սուլթանը, որ գրեթէ երեք ամիսէ հետէ հիւանդ էր, ամսոյս 19ին կիրակի գիշեր իւր մահկանացու ընթացքը կնքեց, մեծ սուգի մէջ ձգելով արքայական գերդաստանը, բոլոր հասարակութիւնը եւ մանաւանդ խեղճ եւ կարօտեալ ժողովրդեան դասը, որոց բարեգութ մայրը եւ նախանձամբութիւն էր իւր առատածեռն վեհանախան որդմութիւններովը եւ զանազան երեւելի բարեգործութիւններովը : (Գոտտափայլ հանգուցեցին յուրախաւորութեան հանդէսը հետեւեալ երկու շաբթի օրը արքայական շէնք փառաւորութեամբ եւ բոլոր նախարարաց ու երեւելի պաշտօնատարաց ուղեկցութեամբ կատարեցաւ եւ թաղեցաւ ի հոյակապ դամբարանի Սուլթան Սահմուտին :

Կայսերական բարձր հրովարտական

Իսրայէլացիական հիմնադրութեանց նախորդ տեսուչ Հատիպ փաշան՝ արքունի փողերանոցին վերադասուեց կարգեցաւ, փոխանակ Շէվքի պէյին, որ Լիւսպայութեան բարձրագոյն ատենին անդամ անուանեցաւ :

Վալտէի նախորդ հարկապահանք Լիւստ է ֆէնտին՝ Իւսթիպի նահանգին հարկապահանք (տէֆթերար) կարգեցաւ : Լիւստապէս Իսթիպի պէյին Պաղատի հարկապահանքութեան պաշտօնը յանձնուեցաւ :

Թիփագուրի պաշտար տնօրէնական արարողութիւնները ի գործ դրուելէն ետեւ, ամսոյս 9ին հինգշաբթի օրը Սուրէ Լիւսին հանգիսիւ ճանապարհ ելաւ Սեքէք երթալու :

Հայտնի է որ մօսիւ տը Պրուք սեպուհը Լիւստի կառավարութեան կողմանէ գեսպան անուանեցաւ ի Կոստանդնուպոլսոյ : Սօսիւ տը Վիլլի, որ այս պաշտօնը փոխանորդութեամբ կը կատարէ խիստ արժանաւոր կերպիւ մը, եւ մօտերս Լիւստի գեսպան անուանեցաւ Վիլլիի արքունիաց քով, պիտի մեկնի իւր նոր պաշտօնին երթալու իտիլիսի մօսիւ տը Պրուք սեպուհը Կոստանդնուպոլսոյ հասնի :

Կոստանդնուպոլսոյ գրամանոցին կարգադրիչ

զգենու հորիզոն զվայելութիւն երկնունակ ուկեփայլ գեղոյ, մեղմագին եւ քաղցրասիւզ շնչէ օդ, եւ ծաղիկ բուրբն զանազանութիւն : Իսրայէլութեան տիւղ անմեղութիւն անդորր եւ անձաշակ երկարածիք եւ ցաւահոծ վշտաց ի ցնորս մտաց երազայոյ դանդաղելով գուշակէ անձին զհեշտանս քաղցրութեան եւ զախորժ հաճութիւն ապագայ կենաց : Սէզ եւ թշուառական ցնորից մանկութեան, (ձ) չարաթոյն բռնեալ կայ ընդ գեղեցիկ բաժակօք ծաղկանց, եւ վարդք անոյշաբոյք ծածկեալ ունին ընդ կանաչագեղ տերեւօքն գիւղըս խայթիլ :

Եւ ի՞նչ երբէք յաշնոյժ եւ յեռանդնաշարժ մանկութեան իցէ ոգի կազմեալ պարտաւոր ի խոհականութիւն : զամենայն ինչ ի վերին երեսս դառնէ, ի՞նչ երբէք կարծիք ի ներքս ընթանան նորա թէ գուցէ յետ խաղաղութեան այգուն մը բիկ սաստկագոյն յուղցի : Սինչ ի զինք գայ զգօնացեալ դաշտածեւ ալեաց ծովու եւ տեսանէ զնորին տարածեալ յափունս անդ որդէս զօրոց երկնադոյն, ի՞նչ ինչ երկմտիցե երբէք թէ գիւղաշինչ բռնութիւն հողմոյ զենաւ զայն խաղաղութիւն վեր ի վայր հարեալ յանդերձան յալուց անտի խռով կոհակ յարուցեալ փրփրալ գեղս ահեղագոյն : Սէք երբէք ի միտ առնուցու գրաւ եւ պարտաւոր, որ ընդ քաղցրաժպիտ գիւմօք դարանեալ կայցէ, եւ ի՞նչ երբէք զմտաւ

ներէն մէկը մօսիւ Կրուպէ-Շուլլ ամսոյս 14ին Լիւսպայի անուն անդղական շագնաւով Լիւսպայ գնաց : ուր հարկաւոր տնօրէնութիւնները ի գործ պիտի դնէ Կրամանոցին գործողութիւնները շուտով սկսելու համար :

Վրեթէ տանեւ հինգ օր կայ, որ եղեւնա գործք ոմանք նաւակով գիշեր ժամանակ յարձակեցան Հորանտացի վաճառականի նաւու մը վրայ որ Կոստանդնուպոլսոյ նեղուցին մէջ Վիլլի-Էփ քուած գիւղակին մօտ խարսխած էր, եւ նուաւ տնները կապելով ու նաւապետը չարաչար վիրաւորելով, թեթեւեռն եւ ծանրագին ինչոր գըտան նաւապետին սենեակը վերցուցին ու փախան : Եւ գժբաղդ լուրը ոտակաւութեան անկանք հասնելով, իտիլիս մեծ գործունէութեամբ ամէն միջոցները ի գործ դրաւ եւ յիշեալ եղեւնաւորներէն 5-6 հոգին արդէն ձեռք անցուց : որոց միջոցաւ կը յուսացուի թէ իրենց միւս ընկերները եւս պիտի գտնուին :

Լիւստի վեհափառ Կայսրը մօտերս շնորհեց մօսիւ տը Լիւստը Կաղիոյ դեսպանին ի Կոստանդնուպոլսոյ, Լիւստի կարգին մեծ շքանշանը՝ յապացոյց իւր կայսերական համարմանը, զոր ունի յիշեալ երեւելի անձին վրայ :

Լիւստու վանուց եւ Կիլիկիոյ մեծ վիճակին բարեկարգ Լիւստիւրդ ամենապատիւ տէր Ստեփանոս սրբազան Լիւստիսիոս եւ վաղեմի Պատրիարք Կոստանդնուպոլսոյ, ամսոյս 6ին առ Լիւստած փոխուէր է ի Կիլիկիոյ, ի հասակի գրեթէ 77 ամաց, Լիւստին սրբազանին յուրաքանչեւութեան հանդէսը հետեւեալ օրը ամենա փառաւոր կերպիւ կատարուէր :

Սօսիւ տը Լիւստիւրդ, որ գիւղական պիւր-թարգ ման էր Ղէտուայի Կաղիոյ հիւսկապատարայ նր ու մօտերս նոյն պաշտօնը յանձնուեցաւ իրեն ի Պաղատա, թրեւտի վերջին շագնաւով հասաւ ի Կոստանդնուպոլսոյ : ուսկից պիտի չուշանայ Պաղատա երթալու :

(Սմանեան նաւատորմից ամսոյս 15ին նաւարանին ծովածոցէն ելելով, Կոստանդնուպոլսոյ նեղուցը կտրգաւ խորսխեց մինչեւ ի Պիլլի-պէյի կայսերական պալատը :

Լիւստի 14ին առաւօտուն Լիւստի տէրութեան շագնաւը թիւք անուն մեկնեցաւ Սալթա երթալու : ուր կը տանի վեհափայլ լուստ Սթեթիֆորտ տը Սեթիֆին պաշտօնական նաւակները առ ծովապետ Տէմետաս : Լիւստ օրը երեկոյն Լիւստի պատերազմական Սեթ անուն շագնաւը Լիւստին գտնու հասաւ ի Կոստանդնուպոլսոյ, ուր պիտի մնայ Լիւստի գեսպան լուստ Սթեթիֆորտ Սեթիֆին հրամանաց ներքեւ :

Վաղիոյ պատերազմական շագնաւը Կաղի անուն, որուն մէջն էր մօսիւ Օհտէ, ճարտարապետ քաղցրացի նաւատորմիւն, ներկայ ամ

ծէ գիւղի սիրալիւ համբուրիւ թագուցեալ գընի թոյն դառնալոյն :

Մանկութիւն անփորձ յերասանացն չեւ եւ ըզչափ առեալ աղիւսից թէ չընցին միտքն բազմա ծուփք ծիծաղալէմ եւ սրտեռանդն ուղեորի ի բաղմարկածեան ասպարէզ կենցաղոյս ամենեկն ամենայն ի մոտի անկախութիւն ապաստանեալ : Լիւստի ի մեղմիս հրապոյրս փառաց, եւ տենչանք վաղցր նախապատիւ մեծութեան գրգռեւն զնա : Ոքացեալ եւ սոնքացեալ ոգին հրախանդ ի ցնորս խորական գիւրաւ եւ անձան աճէ զնա ի հիացումս, յամենայն զգեղեցիկ միայն նկատեն աչք նորա, եւ կարծիք նորին՝ դարձիւրն եւ պատշաճ միայն : Վայ անմիկ՝ որ զգեմկալցի նորա, եւ որում սանձ զնեւ յուրութեանց նորին կամիցի : Սէ, թոյլ տուք գնալ դմա ինքնին առանձին, թոյլ տուք ընթանալ դմա յանհոգս եւ անփոյթ զհետ նորանոր սովորութեանց զորոց ցանդ կղկղտի կաթոգի ի սիրտ նորին : Լիւստի քեզ պատանեակ դու զի ամենայն ինչ լատ հաճոյից քոց կատարի, ամենեքին զմիտ քո հաճեն, արուեստք զխելամոռութիւն քո գրաւեն, եւ բնութիւն զուշ եւ զուրուշ քո մոգէ :

Լիւստի . . . յեղակարծուց իմն զկայ առնու, յարագ արագ եւ ի ծիփանուտ յուրանց անցանէ ի հանգիստ անշարժ եւ ի նորանշան, երգ ցնծութեան աղնեալ մնայ ի փող նորին, եւ

սոյս 14ին մեկնեցաւ Սարգիս երթալու : ուր շինուեալ փայտեր կը տանի 'ի սէտս նաւատորմին :

ԱՐՏԱՐԻՆ ԵՒ ՌԻՔԻ

ԱՆԳՂԻԱ . 1 ընտոն , 6-18 Ապրիլ : Բնականութիւնը քաղաքականութիւնը հանգարտութեան մէջ և հետեւաբար վտանգութիւնը օր ըստ օրէ աւելնալով , զինուորական պատրաստութեանց վրայօք խօսք չըլլար : Սեփի Ռիտանիոյ և Գաղղիոյ կայսերութեան մէջ եղած բարեկամական կապակցութիւնները օր աւուր վրայ ևս առաւել կը հաստատուին : Ուստի անգղիական բարձրամէնթը ըստ այսմ մասին հանդարտ ըլլալով , ներքին բարեկարգութեանց վրայօք զբաղեալ է : Արեւելեան խնդիրը թէպէտ և 'ի սկզբան մեծ տը պաւորութիւն ըրաւ հասարակութեան մէկ մասին վրայ , բայց առանց հիմնաւոր պատճառի ըլլալով՝ երկար ժամանակ չտեւց , ուստի առայժմ այս խնդրոյն վրայօք ևս երկար խորհրդածութիւններ չեն ընէր օրագիրները : Ըստ որում տարակոյս չկայ թէ բարեկամութիւն և ազգաց իրաւանց օրինացը համեմատ պիտի որոշուի :

— 1 ընտոնի փոքրցները սովորաբար 3000 կառք երթեկեւորութիւն կ'ընեն , և իւրաքանչիւրը օրը 300 շանապարհորդ կը փոխադրէ , ըսել է որ 2000 հոգի մէկ շաբաթուան մէջ : Այս հաշուին համեմատ յիշեալ 3000 կառքերուն մէկ շաբաթուան մէջ փոխադրած շանապարհորդաց թիւը վեց միլիոն կ'ըլլայ , և մէկ տարուան մէջ փոխադրածները 300 միլիոն հոգիի կը հասնի : Իւրաքանչիւր շանապարհորդ իրարու վրայ հաշուելով երեք բէնա այսինքն 55 փարա կը վճարէ իւր փոխադրութեան վարձուցը համար , ուստի ըսել է որ 3000.939 լիւա սթէրլինա կը գումարուի ապրիկան ծախքը կառքերուն վարձուց համար : Կամ 330.103.290 օսմանեան դրուուշ :

— Աւստրալիայի հանքերէն ելած ոսկին օր ըստ օրէ առատանալով վրայ է : Վերթորիա քաղաքին պաշտօնական հաշուից նայելով , 18 ամսուան մէջ յիշեալ քաղաքէն նաւերով դուրս ելեր է 210.132.400 ֆրանքի արծողութեամբ ոսկի : առանց հաշուելու մասնաւոր անձանց՝ իրենց հետ տարած ոսկին :

ԳԱՂՂԻԱ . Փարիզ , 6-18 Ապրիլ : Կայսեր օծութեան հանդիսին օրը միշտ անորոշ կը մնայ տակաւին : Նմանապէս յայտնի չէ առայժմ սրբազան Պապին Փարիզ գալու այս հանդիսին համար : Հոռոմի կառավարութիւնը կ'երեւի թէ այս շանապարհորդութեան շնորհիւ ուղած է քանի մը կրօնական փոփոխութիւններ ընդունել տալ Վաղղիոյ կայսերական կառավարութեանը , և մանաւանդ քաղաքական ամուսնութեան օրինաց ջնջելուն վրայօք կղերական կուսակցութիւնը այնչափ հաստատութեամբ լուրեր հրատարակեց ,

վայելութիւն վարդապետ այտերոյն հարկանի 'ի գոյն դալիան , հայեցումաճ անցն յերկինս չըր ջին օրպէս օր զաղերս հեղուցու , և ժպիտ չըր թանցն փոխի 'ի նշանակ խորին տրտմութեան : — Անդ եղևելի պատանւոյդ , զի սէր զառաջին նետ իւր առ քեզ թուցեալ եհար զսիրտ քո : այս իսկ է անըպետ ընդ մէջանցելոյն և ապագայի : Բարե՛ղիւրդ յանկարծակի վաղվադալի 'ի վախճան եկն արշալոյս կենաց բոց , դարձ միանգամ 'ի թիկունս կոյս , և տես զանիոյթ և զծիծաղաբէմ տիս տղայութեան քո :

Նոյարձ հրաժեշտ տամ 'ի քէն ու անդորր և խաղաղ հասակ անմահութեան :

Այս իւր աշխոյժ և թափառիք այլուժ պատահեցան աչաց , և անյողողորդ , ուշադիրք , և յառաջին հայեացս արեւալք յաղբեր սիրոյ : Ո՛չ ևս չըլին միտքն զաղիւստիւնք 'ի միոյժ յայլ , և բեւեռեալ պնդեալ կայ 'ի մի ինչ , և 'ի նոյն ամիտփեալ ունի զամենայն խորհուրդս իւր , 'ի նոյն և զկեանս իւր եղեալ :

Պատկեր անեղծանելի նկարեալ կայ 'ի սրտին , առանց որոյ չէ երբեք բարուի և ոչ երանութի :

Այս զուարթուն՝ օր յանկարծայն արգել զն թացք քո , որ 'ի մի հայեացս հրաման տայ քեզ , և զսիրտ քո խանդաղատէ , որ 'ի մի ժպիտ երա

որ պաշտօնական օրագիրը Սեփիէօր անուն պարտաւորեցաւ հրապարակաւ տուտ հանել նոյն լուրերը : Կաղապարաբար հասարակութեան միտքը հանգարտեցնելու համար , « Վաթսուն ամաց փորձը , կ'ըսէ նոյն օրագիրը , յայտնի ցուցուց մեր քաղաքական օրինադրութեան իմաստութիւնը այս կարեւոր նիւթոյն մէջ » :

— 1 ընտոնի Վաթսուն Պոնաբարդը նորէն հարիւր երեսուն և եօթն արտաքսեց թողութիւն և ազատութիւն շնորհեց : Այս ցուցակին մէջ երեւելի անձանց անուն մը չտեսնուիր , բայց 'ի Տօթթէօր Վիսն ըսուած անձէն : որ 1 ընտոնի Վիլիքի թագաւորին օրով մոսկու տը Վալիլինէին գլխաւորութեամբ Չինաստան գացած դեսպանութեանը անդամ էր , և 1851ին դեկտեմբերէն առաջ օրէնսդիր ժողովոյն մէջ խորհրդոյ բարտուղարի պաշտօնը կը վարէր :

ՊԱՌԱՌԱՅԻՆ ԵՒ ՌԻՔԻ

Չորեքշաբթի օրը ոստիկանութիւնը ձեռք անցուց չորս Երզնացի աւագաններ : որոնք 1 էպիպիճի խանը օթեկաններ էին երկու օրէ 'ի վեր : Ասոնց երկու ընկերները , որ առայժմ պահուած են , կը յուսացուի թէ պիտի չիկրնան երկար ժամանակ ազատ մնալ տեղական կառավարութեան անխնջ և յարատեւ հետամուտութենէն :

Եղեռնագործ յանցաւորաց դատաստանը տեսնող ժողովը , որ նախագահութեամբ մեծաշուք Ալի Կէհատ էֆէնտիին հաստատուած է , ամէն հնարաւոր ջանքը 'ի գործ կը դնէ , որպէսզի յանցաւորները արժանաւորութեամբ բնակուելով արդար ու ճիշտ վճիռներ տրուին , և կրնամք ըսել թէ յիշեալ ժողովոյն այս բարեսէր ջանքը յաջողութեամբ կը պատկուի միշտ :

— Հայոց և Յունաց սուրբ Օտակի տօնախմբութիւնները անդ որոտութեամբ և բարեկարգութեամբ կատարուեցան : Գրեթէ ամէն տարի այս տօներուն օրերը Յունաց սուրբ ժողովրդեան մէջ մարդասպանութեան , և արիւնահեղ կեանքի գէպը կը պատահէին , բայց գոհութիւն բարձրապատիւ Ալի փաշային աշուրժ և անխնջ հսկողութեանը , որ պատահելու չարեաց առաջք առնելով , բոլոր գինեաւորները և ոչ երկրց ըմպելիք ծախող խանութները գոցել տուաւ յիշեալ տօնախմբութեան օրերը :

— Սեփիէօր Կոստանդէան Գրիգոր աղան ընկերութեամբ թագաւոր աղայի Չէլիկեան , ճանապարհորդութիւն մը ընելու համար 'ի պէտու առողջութեան անձին , ամսոյս 15ին գաղղիական շոգեհաւով մեկնեցաւ Սարգիս երթալու , ուսկից Փարիզ , 1 ընտոն ու Եւրոպայի ուրիշ երկրները երեւելի քաղաքները պտտելու պիտի երթայ :

— Բառ խոստման մերոյ կը հրատարակեմք իւր կիւստորի սուրբ խաչի գայրոյցին վեճակահանու

նիկ և երջանիկ առնէ զքեզ , սիրեան զնա , պատանեակ դու , կաթոգին սիրով , նա եղցի քեզ մերձաւոր յամենայն 'ի կեանս քո , զոր արար Աստուած 'ի քո պէտս միայն ազնուագոյն 'ի գործս իւր և յաւեւտ աստուածային 'ի համօրէն արարչութեան : Սիրեան զնա , զի հեշտակեր կրկնաբար են սիրոյ , են և փայրկեանք մտեմալիս , որ ձեռն ներեց միջամուխ տունէ զքեզ 'ի գործս մեծաւ մեծս , նոյն ինքն խրախոյս առաքելութեան , նուազ եղցին քեզ : նովաւ առուրք չարչարանաց բոց , և վայելեցես 'ի գերագոյն բարութիւնս և զաւուրս խնդութեան :

Սակայն Տեսնութիւնս՝ Երին փրկելոյժ զքեզ 'ի չարագէտ դժբաղդութեանց , զի եղցել է քեզ , եթէ հայեցուման այն , որ զքեզ խանդաղատէ , չարանեղ իցէ և դաւաճան : եղցել է թէ հառաչանքն օր թափանցիկ 'ի հոգի քո ներքործէ , զից սուրբ և անթիժ օրպէս զունչ արաւելոյ : Իսկ եթէ առաքելաց առ քեզ Աստուած զնք ընշտակ առ 'ի խնդալիցս և բերկրաւետ գործեւ զաւուրս կենայ բոց , փոկժոյժ լեալ փարեաց զնովաւ , և նախամիժար ընտրեալ զմահ քան զպիլիքութեան : պատուական դանձուն , որ դամ մի կորուսեալ ոչ ևս գտանի յաւիտեան :

Երթալ Սարգիս Յ . Պալապատեան :

թեան՝ մեր ձեռք բաժանորդ գրուող յարգոյ անձանց անուանքը , որ են .

Պարոնայք

Կարապետ Յակոբեան 'ի Թրեստ տոմսակ	2
Սարգիս Երեմիայեան յիշմիր	1
Ստեփան Սուրբանեան	1
Լ . Չամբերթեանեան Ս . Հ	1
Իրագրոյս 436 թերթին մէջ նշանակեալը	31

ընդ ամէնը տոմսակ 36

— Այլքսանդրիայի վերջին լուրերը կը ծանուցանեն , թէ կատարեալ հանգստութիւն և բարեկարգութիւն կը տիրէ Եգիպտոսի մէջ . որուն ընդհանուր կուսակալ բարձրագոյն Վալիպաֆաշան Գահիրէ կը գտնուի և իւր խնամքը յանձնեալ ժողովրդեան բարօրութեանը վրայօք անդադար կ'աշխատի : Եգիպտոսի ճանապարհին չեւորութիւնը մեծ գործունէութեամբ կը յառաջանայ և կը յուսացուի եղեր , թէ տարւոյս վերջը երկաթուղով ճանապարհորդուի պիտի կրնայ ըլլալ Այլքսանդրիայէն մինչև Գահիրէ : Օպիաթ :

— Սոսկուայի կայսերական մեծաշուք թէաթրոն , ուր գաղղիստէն լեզուաւ կատակերգութիւն կ'ըլլար , մարտի 11ին դժբաղդ դիպուածով մը հրոյ ճարակ եղեր է : Նովը այնպիսի բռնութեամբ կը վիճէր , որ ամէն կերպ օգնութիւնը անօգուտ եղեր է , և հետեւաբար այս երեւելի շինուածքը , որ Եւրոպայի ամէնէն գեղեցիկ յիշատակարաններէն մէկն էր , քանի մը ժամու մէջ մոխիր դարձեր է : Այս հաստատուն թէ այս հրդեհին պատճառաւ նիւթական վնասը գրեթէ երեք միլիոն արծաթ ըլլալով կը հասնի , այսինքն վաթսուն միլիոն դրուուշ չափ :

ԱՌԵՎԵԼԱՅԻ ԱՐԵՎԵՍՏԵԱՆ

Սուրբ Օտակի տօնախմբութեանց պատճառաւ երեւելի առեւտրական գործունէութիւններ չեղան ամենեկին , և գլխաւոր վաճառաց գիները գրեթէ մի և նոյն վիճակի մէջ կը գտնուին , ինչպէս որ նշանակած էմք մեր նախընթաց թերթին մէջ : Սիւրիս ձեթին գինը քիչ մը իջաւ , և մէկ երկու մաս Վաղղիոյ տեսակ փարամուտ ծախուեցաւ սովորական գիներով : այս ապրանքը միշտ կ'ուզուի : Խաչիկն և շաքարը հանգարտութեան մէջ կը գտնուին :

ՀԱՆԵԼՈՒԿ

1 ընտոն	111 — 111 1/2
Սարգիս	177 — 178
Թրեստ	407 — 408

Ես , մարմին բոլոր եմ առանց մոյ , Աստուծոյն ալ առանց բերանոյ , Անանեւորս ալ ձիւր ախայ ձիւր , Բանդէ բոլորս ալ զես եմ բոսեւ , Աստուծոյն գործիս մահաբեր եմ , ինչ հալածեմ քոյդ ինքնակեր , Թեպէտ ես կայն , աշոյ , փայտաւ լեմ , Այլ իմ չիւ ուրիշ անարաւ ինչ հալածեմ : Ես ծանախաւ անբաժնի ինքնակերայ Լի , բայց եպիս Եշայ հնարաւ ծա : Ես անգամ մարտի ինքն ինքն ինքն , Բայց մանկունս ինչ ինքնուն ու փայլն :

Յ . Լ . Յալիբեան
աշխարհ Ս . Սահալեան Դաղղիս Սահալի :

ՊԱՌԱՌԱՅԻՆ ԵՒ ՌԻՔԻ

Երբեքսարդ արտաբաղեմ ըլլալու պատճառաւ անուանի կը լինէ աճան գնով , որ բնական ախայէն Եւրոպայի ինչ քաղաքներէ :

Ո՛չ 'ի ինչ ինչ Գահիրէ զինչ իւր խանութ , որ 'ի Սարգիս խանէ է :

Հրատարակել և տեղ լուրոյն , Դուրս Գ . Պալապատեան :